

WPA Benelux

Nieuws 2014/1

WPA – Nieuwsbrief 1 – 2014

Blz. 2	Van het bestuur
Blz. 3	Uitnodiging jaarvergadering
Blz. 4	Nieuwsflitsen
Blz. 6	Tragopanen
Blz. 10	Lidmaatschap en agenda

Vieillot-vuurrugfazant

(Lophura ignita rufa)

Foto Paulo Raeymaekers in De Rooie Hoeve

Colofon

Voorzitter

Ludo Pinceel

Secretaris

Paulo Raeymaekers

Penningmeester

Teun van de Braak

Leden

Dr. Serafino Di Cristofaro

Frédéric Verstappen

Ivan Roels

Dirk Callebaut

Jaak Janssen

Coördinator studbook

Ivan Roels

Website

www.wpa-benelux.info

E-mail

info@wpa-benelux.info

Hoofdredacteur Nieuwsbrief

Ludo Pinceel

Leden European

Conservation Breeding

Group

Ludo Pinceel

Paulo Raeymaekers

Frédéric Verstappen

Internationale contacten

Steven Vansteenkiste

Veterinaire aspecten

Loi Burger

Ereleden

Han Assink postuum

Dieter Arnolds postuum

Madelon Willemsen

Postadres secretariaat

Paulo Raeymaekers

Lage weg 37c

2470 Retie

België

Raad van Advies

R. van Bockstaele

Prof. Dr. G.M. Dorrestein

Ir. R. Holsheimer

Drs. Ir. P.P. van der Lugt

Drs. Ing. Ronald Wezeman

Uitgave

De Nieuwsbrief WPA wordt 4 maal per jaar uitgegeven onder verantwoordelijkheid van de WPA-Benelux

Van het bestuur

We bevinden ons al eventjes in het nieuwe jaar en de winter heeft ons dit keer zo te zien gespaard. Als we horen hoe onze bekenden in de Verenigde Staten en Canada geleden hebben en hoe zelfs in het Verenigd Koninkrijk de waterellende op veel plaatsen niet te overzien was, dan kunnen we hier in “De Lage Landen bij de Zee” alleen maar tevreden zijn. We hopen dan ook dat onze dieren in prima conditie verkeren om het komende broedseizoen te starten.

Ondertussen zijn hopelijk overal de broedkoppels zo goed mogelijk samengesteld en zo nodig vervolledigd, want door de zonnige december en de (te) warme januarimaand begint bij sommige soorten de lente al te kriebelen en vogels te laat bij elkaar zetten leidt daarom maar al te vaak tot teleurstellingen. Binnen de bestaande projecten, ik denk aan bv. de tragopanen en de Edwards- en Vietnam-fazanten, zijn er ook adviezen verleend door de stamboekhouders, zodat de nieuwe koppels zo opportuun mogelijk konden samengesteld worden, dit om inteelt te vermijden. Dit alles brengt natuurlijk vaak transport over hele afstanden met zich mee, maar gelukkig waren er de ruilbeurzen in Geel en Roeselare en de tentoonstelling in Recklinghausen, waar tegenwoordig kwekers uit heel Europa mekaar kunnen treffen.

In dit eerste nummer van dit jaar besteden we extra aandacht aan de boeiende groep der tragopanen, die de laatste tijd terecht volop in de belangstelling staat. In de nieuwsflitsen gaan we even in op het lopende DNA-project, maar we kunnen u ook een artikel over deze bijzondere vogels aanbieden. Ook goed nieuws over het ECBG-project in verband met de redding van de Edwards-fazant. Met de huidige stand van zaken hebben we alle redenen om aan te nemen dat deze mooie kritisch bedreigde of misschien zelfs al in de natuur uitgestorven soort, dank zij onze hulp van de ondergang zal kunnen gered worden.

Tenslotte vind je hier ook de uitnodiging voor onze jaarvergadering, waarvoor we dit jaar te gast zijn in “De Rooie Hoeve” te Heeswijk-Dinther. De formule: eerst een bezoek aan een collectie, gevolgd door de jaarvergadering, werkte nu al verschillende jaren prima en we hopen dan ook dat we jullie ook dit jaar weer talrijk mogen begroeten. Tot dan!

Uitnodiging jaarvergadering

Op **zaterdag 29 maart** 2014 om 18:00 u is onze jaarvergadering gepland.

Zoals afgesproken is deze jaarvergadering gekoppeld aan een hokbezoek bij één van onze leden.

Dit jaar hebben we een hokbezoek voorzien bij één van onze bekendste leden, namelijk de Fazanterie De Rooie Hoeve, Stoppelveldseweg 1, Heeswijk-Dinther in Nederland.

De Rooie Hoeve moet ik niet voorstellen aan de trouwe WPA-leden.

Ons secretariaat was hier vele jaren gevestigd. Tevens bezit de fazanterie een uitgebreide collectie van fazanten en werkt ze mee aan verschillende kweekprogramma's en educatieve projecten. De fazantencollectie is nu uitgebreid met een prachtige Japanse tuin. Deze is zeker een bezoekje waard. Hierbij een impressiefoto van deze tuin.

De jaarvergadering heeft plaats in De Rooie Hoeve. Er is een broodjesmaaltijd met soep en koffie voorzien in De Rooie Hoeve voor de deelnemers aan het hokbezoek en/of de jaarvergadering.

Programma:

15h30 : onthaal gevolgd door het bezoek aan de collectie

17-18h: broodjesmaaltijd

18h: aanvang jaarvergadering

Voor de liefhebbers die willen deelnemen aan de maaltijd vragen we ter plaatse een tussenkomst in de kosten van 5€. Gelieve uw deelname te bevestigen vóór 22 maart 2013 bij de secretaris .

Paulo Raeymaekers,
Secretaris

Lage weg 37c 2470 Retie
(00)32 14 378676 paulo.raeymaekers@skynet.be

World Pheasant Association – BeNeLux
JAARVERGADERING
Zaterdag 29 maart 2014 te Heeswijk-Dinther
AANVANG 18.00 uur

AGENDA

1. Opening en mededelingen
2. Verslag jaarvergadering 2013, zie Nieuwsbrief nr. 2 van mei 2013
3. Jaarverslag 2013 van de secretaris
4. Financieel verslag 2013 van de penningmeester stand van zaken betreffende de inning van de contributie
5. Begroting 2014 en vaststellen contributie 2015
6. Verslag kascommissie 2013
7. Benoeming kascommissie voor jaarrekening 2014
8. Fazantendag WPA-Benelux 2014.
9. Verkiezing en benoeming bestuursleden:
Aftredend volgens het rooster is: Ludo Pinceel , herkiesbaar.
Er is nog minstens één vacature niet ingevuld. Kandidaturen voor het bestuur kunnen tot één week voor de vergadering bij de secretaris ingediend worden..
10. Vaststellen rooster van aftreden bestuursleden:
aftredend in 2015: Teun van den Braak, Dr. Serafino di Cristofaro, Dirk Callebaut en Ivan Roels
aftredend in 2016: Paulo Raeymaekers
aftredend in 2017: Frédéric Verstappen
aftredend in 2019: Ludo Pinceel
11. Rapportage werkgroepen:

Kamhoenders	Jaak Janssen
Kraagfazanten	Victor Steenackers
Pauwfazanten	Peter Paul van der Lugt/ Franz Duister
Vuurrugfazanten	Dirk Callebaut
Tragopanen	Bart Verbruggen
12. ECBG-activiteiten:
 - a. verslag Frédéric Verstappen
 - b. Edwards-project Ludo Pinceel
13. Stamboeken: verslag Ivan Roels, Frédéric Verstappen en Paulo Raeymaekers
14. Rondvraag en Sluiting

Presentatie: WPA-projecten in Azie

Nieuwsflitsen

Het **Tragopan DNA Project** blijft zich op internationale belangstelling verheugen. De resultaten van de vijfde fase kwamen al vroeger dan voorzien binnen, zodat de betrokkenen hun kweekparen voor het komende broedseizoen konden corrigeren, indien nodig. Ditmaal waren er naast stalen van deelnemers uit de Benelux ook dieren uit Duitsland, Engeland en Zwitserland zelfs enkele vogels uit de VS vertegenwoordigd. Bij de Cabot's bleken 2 van de 6 onderzochte dieren een kruising te zijn; bij de Satyr's viel de score bijzonder goed uit met maar 2 kruisingen op 25 stalen, maar bij de Temminck's was de situatie het slechtst met 6 kruisingen op 17 onderzochte dieren. Dit betekent toch weer dat het bij ongeveer 20% van de stalen om gekruiste vogels gaat, die voor een ernstig kweekprogramma onbruikbaar zijn. Een en ander bewijst weer maar eens dat dergelijke onderzoeken meer dan noodzakelijk zijn, indien wij genetisch gezonde en zuivere populaties van onze fazanten in beschermd milieu in stand willen houden. Inmiddels is er al een overeenkomst voor een zesde fase afgesloten met BioGenomics. Liefhebbers kunnen dus weer tragopan-stalen laten onderzoeken. De kostprijs blijft ongewijzigd vastgesteld op 70 €. Er stonden al enkele mensen op de wachtlijst, maar er zijn ook nog plaatsen vrij. Wie wil deelnemen, kan echter best zo snel mogelijk per E-mail contact opnemen met Willy Tieleman: willy.tieleman@skynet.be met vermelding van soort en aantal van de te testen vogels. De nodige inlichtingen worden u dan toegezonden.

Het **“Saving the Edwards”-project** zit volledig op schema.

Van BioGenomics mochten we de resultaten van de eerste onderzoeksfase inkijken en deze zijn veelbelovend. Zoals in de vorige nieuwsbrief werd uiteengezet, hoopten we 12 microsattelieten te kunnen vinden die ons dan zullen toelaten de onderlinge genetische verscheidenheid van de ex-situ populatie te bepalen en eventuele kruisingen bv. met de Swinhoe-fazant te ontdekken. Er konden echter niet minder dan 15 soort-specifieke merkers worden bepaald, wat een nog veel nauwkeuriger typering mogelijk moet maken. Dit zou er op kunnen wijzen dat de genetische variatie binnen de populaties in beschermd milieu groter is dan aanvankelijk gedacht, wat goed nieuws zou zijn voor de toekomst ervan. De nakomelingen van de wildvang haan met de uit het UK geïmporteerde hennen verschillen ook duidelijk van de dieren van de Europese en Amerikaanse populatie. Jammer genoeg is deze haan die in 1995 in beslag werd genomen en sinds 1996 in de Zoo van Hanoi verbleef, eind vorig jaar gestorven. Gelukkig heeft de door WPA georganiseerde transfer van de hennen ervoor gezorgd dat deze unieke vogel zijn leven niet als een eenzame vrijgezel hoeft te slijten, maar daarentegen voor nakomelingen heeft kunnen zorgen, die nu erg belangrijk blijken te zijn voor het overleven van de soort. Ook in verband met de Vietnam-fazant werden enkele belangrijke feiten vastgesteld, die verder onderzoek nodig maken. Dit ECBG-project is dus nu al een succes en zal van onschatbare waarde blijken te zijn in de toekomstige noodzakelijke acties om deze soort te redden.

In de volgende fase, waarvoor eerst nog de nodige sponsoring moet gevonden worden, zal naast een verder onderzoek van een groter aantal Vietnam-fazanten ook de populatie in beschermd milieu van de Edwards-fazant worden doorgelicht. We hopen ook stalen van de Japanse populatie in het onderzoek te kunnen betrekken, maar het blijkt niet zo eenvoudig te zijn om materiaal van ginds te bekomen. We houden u uiteraard op de hoogte. De begeleide kruisingsproeven tussen de Edwards- en de Vietnam-fazant leverden alvast een aantal jongen op. De hanen en de hennen werden gescheiden en krijgen nu de kans volledig op kleur te komen in Duitsland (Mönchengladbach) en in Frankrijk (Clères). Een beoordeling van de aanwezigheid van de witte staartveren is immers maar vanaf het tweede jaar mogelijk. Deze experimenten worden ook nog gedurende dit broedseizoen verder gezet.

Het Tragopan viertal

Door Samar Singh, voormalig president, WPA-India.

India is de thuisbasis van vier van de vijf tragopan-soorten, waardoor zij het enige land zijn in de wereld met dergelijke verbazingwekkende natuurlijke schoonheid.

Deze vogels zijn fazanten van het geslacht Tragopan met vijf verschillende soorten. Ze zijn allemaal fors gebouwd, hebben kort en dikke benen, een stompe staart en zien er heel netjes en compact uit. De mannetjes hebben vlezige hoorns op hun hoofd die ze volledig kunnen oprichten tijdens de balts.

Daarom zijn deze vogels ook bekend als 'Gehoornde Fazanten'. In de Griekse taal betekent Tragos "bok" en Pan staat voor een Romeinse mythische figuur half-man/half-bok. Dus is de naam Tragopan verkregen door combineren van deze twee woorden. Over het algemeen zijn de tragopan mannetjes mooi uitzierende vogels, die zeer in het oog springen, in het verenkleed met de felrode, scharlaken of vlammeende oranje kleuren domineren de duidelijke witte vlekken die de meeste delen van hun lichaam bedekken.

De vier Tragopan die worden aangetroffen in India zijn de Westelijke Tragopan (*Tragopan melanocephalus*), Satyr Tragopan (*Tragopan satyra*), Blyth-tragopan (*Tragopan blythii*) en Temminck-tragopan (*Tragopan temminckii*). De vijfde soort van het geslacht is de Cabot-tragopan (*Tragopan caboti*), die alleen te vinden is in het zuidoosten van China.

Hij is niet zo aantrekkelijk als de vier hierboven genoemde soorten.

Daarnaast zijn deze vier hoofdzakelijk Himalaya vogels die op grote hoogten leven variërend van ongeveer 2000 tot 4000 meter hoog, de Cabot-tragopan daarentegen, verkiest groene loofbossen en gemengde bossen tegen veel lagere hoogten rond 1400-1500 meter.

Westelijke Tragopan

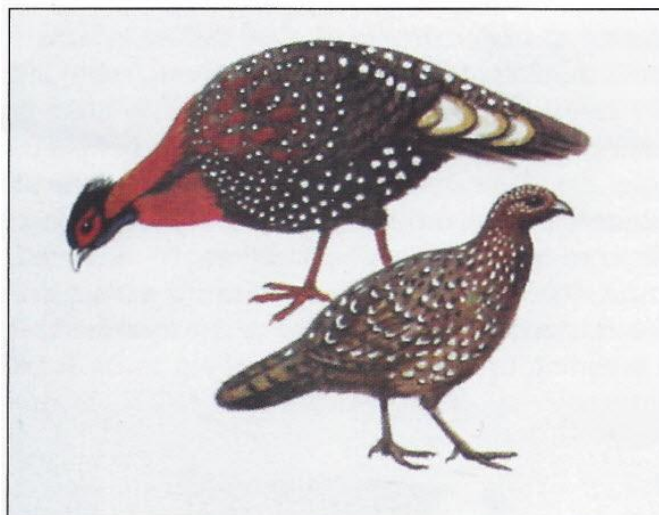
De Westelijke Tragopan ook wel Hastings-tragopan, is zoals de naam al aangeeft, een vogel van het Westelijk gedeelte van de Himalaya. Het huidig leefgebied strekt zich uit van de noordelijke delen van Pakistan tot Kasjmir, Ladakh, Himachal Pradesh en het oostelijke deel van Uttarakhand in India.

Tijdens de zomer verblijft de vogel op een hoogte van 3600 meter en in de winter daalt hij af naar een gebied van 1400-1500 meter. Ze geven de voorkeur aan goed beboste gebieden met eiken en naaldbomen, samen met zware ondergroei, in en nabij steile berghellingen.

Gezien deze vogels een zeer terughoudend karakter hebben, zijn de waarnemingen een zeldzame gebeurtenis. Het vrouwtje van de soort is gevlekt bruin gestreept, met witte vlekken, en is zeer saai gekleurd in

vergelijking met de zeer aantrekkelijke man. Deze heeft een zwarte kop, in contrast met een scharlaken rode nek, een oranje- rode borst, een prominente rode vlek rond elk oog, blauwachtig hoorns en witte vlekken over het hele lichaam.

Een ander onderscheidend kenmerk van het mannetje is zijn roze en paars blauwachtige keelhuid die wordt opgeblazen tijdens baltsen. Over het algemeen, is de westelijke Tragopan

veel donkerder dan de andere Tragopan soorten en is een zeer opvallende verschijning. Geen wonder dat hij een liefdesvogel wordt genoemd 'Jujurana' in Himachal Pradesh, wat betekent "King among Birds". Er is voornamelijk geen definitieve raming van de totale populatie van de Westelijke Tragopan. Deze wordt ruwweg geschat op minder dan vijfduizend vogels. Het is vrij duidelijk dat de groep vogels in aantal gedaald is en dat is het gevolg van het verlies van hun habitat en andere factoren. Gezien het kleine aantal vogels in situ, worden ze in het programma opgenomen als 'kwetsbaar' en dus verdienen zij bijzondere aandacht. Het is ook opmerkelijk dat broeden ex situ heel wat inspanningen vergt. In India en elders is het ook niet succesvol gebleken.

In de Sharahan vallei in Himachal Pradesh loopt sinds enkele jaren een succesvol kweekprogramma voor deze soort onder begeleiding van John Corder van WPA.(nvdr)

Satyr tragopan

De Satyr Tragopan, komt hoofdzakelijk voor in het Centrale Himalaya, maar wijkt ook uit tot in de Oost-Himalaya. Hij heeft een vrij groot habitat en komt voor in de staten Uttaranchal, Sikkim, West-Bengalen (noordelijke regio) en Arunachal Pradesh in India alsook in Nepal en Bhutan. Afhankelijk van het seizoen, verblijft hij rond 2000 meter in de winter tot ongeveer 4000 meter tijdens zomer. Hij is talrijker vertegenwoordigd dan de andere tragopanen, hoewel exacte ramingen van de totale populatie niet beschikbaar zijn. Het mannetje van de soort is weer erg prachtig en onderscheidt zich duidelijk van de andere soorten. Zijn nek en buik zijn helder rood, de rug is bruinachtig en de vele ronde zwart omrande witte vlekken strekken uit tot de staart. De blauwachtige vlezige hoorns en de keelzak vallen erg op tijdens het baltsen. Het vrouwtje is kleiner, grotendeels rood- bruin en glansloos, met uitzondering van de witachtige vlekken op buik en rug. In heel wat Europese landen wordt de soort met succes in gevangenschap gefokt.

De Blyth-tragopan

Van de Blyth-tragopan is bekend dat er twee ondersoorten bestaan: *Tragopan blythii* gevonden in India (Arunachal Pradesh, Nagaland, Manipur en Mizoram), in China en Myanmar, en *Tragopan blythii molesworthi* die gevonden wordt in Bhutan en misschien een aantal aangrenzende delen van Arunachal Pradesh. Beide ondersoorten bewonen gebieden op een hoogte variërend van 1500 tot 3000 meter en dit afhankelijk van het seizoen. Ze komen voor op steile hellingen en deze zijn goed bebost. Hun habitat is echter gekrompen en op vele plaatsen gefragmenteerd door de jaren heen, daardoor is de soort als dusdanig

zeldzaam geworden. Daarom wordt het aangeraden door experts dat deze kwetsbare soort onze aandacht verdient. Zoals bij de andere Tragopanen, valt het mannetje op, vooral als gevolg van het typisch wit gevlekte oranjerood verenkleed en de lichte gele gezichtshuid en keelhuid. Een ander onderscheid is het kenmerk dat de andere delen grotendeels effen grijs zijn, waarbij de vogel de naam heeft gekregen van de “Grey-bellied Tragopan”. Het vrouwtje is meestal grijs bruin gevlekt en heeft een gele oog huid .

De bosgebieden waar deze vogels nog voorkomen worden gereserveerd voor de instandhouding van deze soort en deze zijn uitgeroepen tot “Tragopan heiligdommen”. Dit is lovenswaardig en verdient alle mogelijke stimulans en ondersteuning. Eerder was Nagaland ook in staat om wat succes te bekomen in het fokken van deze vogels in gevangenschap, maar deze pogingen zijn niet doorgezet. Hetzelfde geldt voor de inspanningen die elders gedaan zijn, voornamelijk in Europa.

De Temminck-tragopan

In India is niet veel bekend over deze vogelsoort. Dit is voornamelijk vanwege het afgelegen en ontoegankelijk terrein evenals de grote hoogte waar de soort voorkomt. Het bereik varieert van ongeveer 4200 meter tijdens de zomer en tot ongeveer 2000 meter in de winter. De temminck is talrijker vertegenwoordigd en heeft een veel groter verspreidingsgebied dan de Satyr Tragopan en is in zekere zin zijn oostelijke tegenhanger . Echter, het mannetje van de Temminck is helderder rood rond de kop en de bovenborst, met lichtgrijze vlekken van de borst naar de staart. Trouwens, de gezichtshuid is kobaltblauw en de keelzak groter dan die van andere Tragopanen.

Het is vermeldenswaard dat Arunachal Pradesh de luxe heeft dat men er 3 unieke soorten tragopanen kan bewonderen in de natuur. Deze soorten zijn namelijk: Blyth, Satyr en Temminck. In geen enkele andere regio ter wereld is dit het geval. Binnen Arunachal Pradesh is er een gebied in het Westen van het Kameng district, grenzend aan Bhutan, waar deze drie soorten ooit gespot zijn.

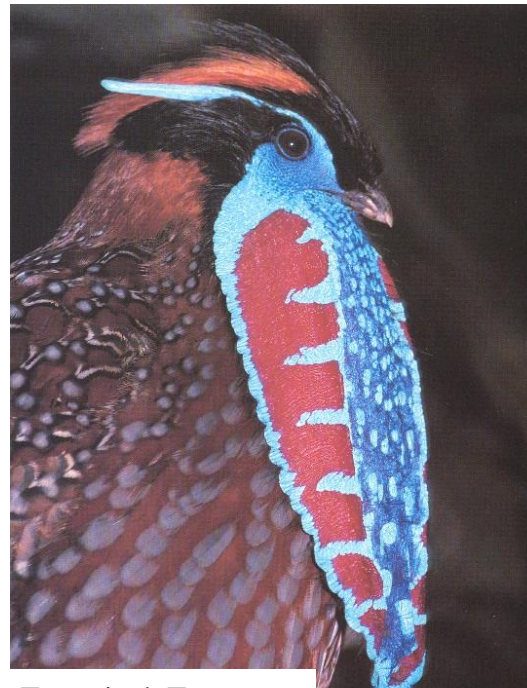
De Tragopan-soorten hebben een aantal gemeenschappelijke kenmerken, deze zijn het vermelden waard. Zo broeden zij meestal in bomen. Ze gebruiken dan dikwijls een verlaten kraaiennest, dat ze wat aanpassen. Veel moeite doen ze echter niet om dit op te knappen. In dit verband verschillen de Tragopanen nogal van de andere fazanten. Een ander gemeenschappelijk kenmerk is hun dieet voorkeur. De Tragopanen zijn in wezen vegetarisch en hebben duidelijk de voorkeur aan zaden, grassen, bladeren, bessen, vruchten en ander groen spul, hoewel ze af en toe ook kleine insecten op hun menu zetten. Misschien is de hofmakerij wel de meest interessante functie bij de Tragopan-mannetjes. Zoals reeds vermeld, hebben de mannetjes van 5 de soorten vlezige erectiele hoorns op hun hoofd en een kleurrijke slab-achtige keelzak tijdens het liefdesspel. Deze lichaamsdelen zijn sterk opgeblazen tijdens de paringsdans van het mannetje en de vogel ziet er dan enigszins als een ridder in harnas uit. De aanblik van de volledige vergrote keelzak en de horens die volledig rechtop staan is echt geweldig en men moet het zien om het te geloven. Interessant om weten

is dat het mannetje steeds van achter een obstakel aan deze vertoning begint (grote kei, boomstronk of een betonnen blok), de hen is dan meestal in een uithoek van de volière en aan de andere kant van het obstakel. Het is een aantrekkelijk schouwspel om de gunst van de hen te winnen en te paren. Het baltspel op deze manier is nodig om bevruchte eieren te hebben. Ongetwijfeld zijn de Tragopanen zeer speciale wezens die een klasse apart zijn. In India is het een geluk om vier van de vijf bestaande soorten van deze groep vogels aan te treffen. Des te meer is de conservatie van deze soorten aan te bevelen zodat het voortbestaan van deze vogels gegarandeerd is.

Bron: nieuwsbrief of World Pheasant Association - India ,
Maart 2013 , nr. 18 p3 – 5
Vertaling door Bart Verbruggen
Foto's: John Corder

Westelijke Tragopan

Temminck Tragopan

Satyr Tragopan

Blyth Tragopan

Lidmaatschap 2014

De WPA Benelux is nu volledig overgestapt naar IBAN (het international Bank Account Number). Voor wie het lidgeld voor het jaar 2014 nog niet heeft overgemaakt, wilt u dat s.v.p. nog doen en check dan eerst even of u de juiste gegevens nog in uw administratie heeft staan.

1093646 ING-bank Nederland

IBAN NL62INGB0001093646

BIC INGBNL2A

WORLD PHEASANT ASSOCIATION NEDERLAND-BELGIE

Wilt u bij het overmaken graag uw naam & lidgeld 2014 vermelden?

voor het jaar 2014 zijn de gevraagde bijdrages weer onveranderd:

gewoon lidmaatschap	27 euro
lid begunstiger (fellow)	50 euro
Conservation-lid	115 euro

Welkom aan nieuwe leden

Dhr Roelants Grimbergen België

Agenda

- 20-22 februari 2014 Cotswold UK, ECBG en CBAG Annual meeting
- **29 maart 2014 Ledenvergadering WPA-Benelux, De Rooie Hoeve Heeswijk-Dinther**
- 24 mei Regionaltreffen WPA-Duitsland Ierland bij Kevelaer
- 5-6 sept fazantendag WPA-Duitsland in Rietberg
- 12 september 2014 ECBG vergadering te Planckendael
- **13 september 2014 fazantendag WPA-Benelux in Zoo Antwerpen**
- 18-21 sept 2014 WPA-convention in Ierland

Wie meer informatie wil over één van deze activiteiten, neemt best contact op met het secretariaat.